

Regeringens proposition

1978/79: 15

om statsbidrag till Handelshögskolan i Stockholm;

beslutad den 5 oktober 1978.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

JAN-ERIK WIKSTRÖM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas ikläda staten de ekonomiska förpliktelser som följer av ett avtal mellan staten, Handelshögskoleföreningen i Stockholm och Handelshögskolan i Stockholm.

Enligt avtalet skall ett indexreglerat statsbidrag utgå till högskolan vilket bidrag för budgetåret 1979/80 bör beräknas till ca 7 milj. kr. Avtalet, som ersätter ett tidigare avtal från 1954, avser tiden den 1 juli 1979—den 30 juni 1994 och förlängs om inte uppsägning sker minst två år före avtalstidens utgång.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1978-10-05

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ullsten, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo, Wirtén

Föredragande: statsrådet Wikström

Proposition om statsbidrag till Handelshögskolan i Stockholm

1 Inledning

Finansieringen av verksamheten vid Handelshögskolan i Stockholm regleras genom ett avtal av den 23 januari 1954 mellan staten, Stockholms [stad], Handelshögskoleföreningen i Stockholm samt Handelshögskolans i Stockholm direktion. I avtalet har vidtagits vissa ändringar senast den 28 mars 1974, godkända av Kungl. Maj:t den 20 december 1974 (jfr. prop. 1974: 170, UbU 1974: 38, rskr 1974: 338).

Avtalet i dess nu gällande lydelse innebär i korthet följande. Vid Handelshögskolan skall årligen tas in 275 studerande i grundutbildningen. Elevavgifter skall inte utgå. Det årliga statliga bidraget till Handelshögskolan utgår fram till den 30 juni 1979 med 39 % av kostnaderna — inklusive lönekostnadspålägg — vid en i avtalet angiven personalstat. Stockholms kommun bidrar med ett årligt belopp av 260 000 kr. under förutsättning att en professur i företagsekonomi, som Stockholms stad tidigare bekostat, bibehålls. Vidare upplåter kommunen kostnadsfritt tomt för Handelshögskolans byggnad, vilket i kommunens stat tas upp med 28 700 kr. för år. Handelshögskoleföreningen tillskjuter återstående för verksamheten erforderliga medel.

Avtalet gäller fram till den 30 juni 1979 och förlängs på tio år om det inte sägs upp av någon av parterna minst två år före avtalstidens utgång. Det statliga bidraget är fastställt, som nyss sagts, endast för tiden till den 30 juni 1979.

Handelshögskoleföreningen har i skrivelse den 21 mars 1977 anmält att föreningen önskar ta upp förhandlingar med staten och kommunen angående bidrag till Handelshögskolans verksamhet för tiden efter den 30 juni 1979.

Stockholms kommunstyrelses beredning för storstockholmsfrågor har den 22 juni 1977 beslutat att säga upp avtalet att upphöra den 30 juni 1979 samt förklarat sig beredd att delta i förhandlingarna med övriga avtalsparter angående fortsatt bidrag efter angiven tidpunkt.

Vid förhandlingar har företrädare för Stockholms kommun förklarat sig inte vara beredda att för närvarande ta ställning till frågan om bidrag till Handelshögskolan. Företrädare för parterna har därför ansett det vara lämpligt att i stället för nuvarande avtal mellan fyra parter ett separat avtal träffas mellan staten, Handelshögskoleföreningen i Stockholm och Handelshögskolan i Stockholm om högskolan och att företrädare för kommunen, föreningen och högskolan fortsätter förhandlingar om kommunens bidrag till högskolan. Dessa senare förhandlingar är för närvarande inte avslutade.

Den 5 september 1978 har företrädare för staten, Handelshögskoleföreningen i Stockholm och Handelshögskolan i Stockholm träffat avtal om Handelshögskolan. Avtalet, som bör fogas till detta protokoll som bilaga, gäller under förutsättning att regeringen godkänner avtalet sedan riksdagen fattat det beslut som behövs härför.

Avtalet, där Stockholms kommun sålunda inte är part, träder i kraft den 1 juli 1979 och innebär jämfört med nuvarande avtal i huvudsak följande.

Antalet ledamöter i högskolans direktion ökas från åtta till högst tolv genom att de anställda och de studerande får möjlighet att utse ledamöter. I anslutning härtill ändras bestämmelserna om majoritet vid fastställande av budget och inrättande av tjänst.

Avtalstiden ökas från tio till femton år med förlängning om uppsägning inte sker.

Statsbidraget, som enligt nu gällande avtal beräknas med utgångspunkt i en fastställd personalstat indexregleras i det nya avtalet med utgångspunkt i 1979 års löner (januari—oktober) och 1978 års priser (juli).

I de nya bidragsbeloppen ingår även medel för datortid och vissa arvoden, vilka medel för närvarande anvisas utanför avtalet.

De i avtalet angivna beloppen innebär en ökning av statsbidraget med ca 2 milj. kr. i nuvarande penningvärde, av vilket belopp ungefär hälften har beräknats för högskolans riksomfattande biblioteksverksamhet.

2 Föredragandens överväganden

Handelshögskolan i Stockholm är en enskild högskola för ekonomutbildning. Verksamheten bekostas huvudsakligen genom enskilda bidrag, i första hand genom avkastning från donationsmedel som står under förvaltning av Handelshögskoleföreningen i Stockholm. Statsbidrag i form av anslag under driftbudgeten har utgått till högskolan alltsedan dess tillkomst år 1909.

År 1954 träffades ett avtal mellan staten, Stockholms stad, Handelshögskoleföreningen i Stockholm och Handelshögskolan i Stockholm i syfte att trygga högskolans fortsatta bestånd och utveckling. Detta avtal har sagts upp av Stockholms kommun.

Vid förhandlingar om ett avtal för tiden efter den 30 juni 1979 har företrädare för parterna funnit det lämpligt med ett särskilt avtal mellan staten, föreningen och högskolan. I fråga om avtal med Stockholms kommun om bidrag till högskolan fortsätter förhandlingarna.

Jag har i det föregående lämnat en kortfattad redovisning av innehållet i avtalet som träffats mellan företrädare för staten, föreningen och högskolan och skall därför nu endast lämna vissa kompletterande uppgifter.

Handelshögskolan i Stockholm är numera den enda enskilda högskolan för ekonomutbildning i landet. Under de år som har gått från 1909 då högskolan började sin verksamhet har högskolan väl hävdat sin ställning bland universitet och övriga högskolor vad gäller kvalitet i såväl grundutbildning som forskning och forskarutbildning. Inte minst högskolans internationella kontakter är betydelsefulla. Utbildningen vid högskolan har, liksom den statliga ekonomutbildningen, reformerats och moderniserats för att motsvara de krav som näringslivet och samhället i övrigt ställer på en ekonom. Jag vill i detta sammanhang framhålla att representanter för högskolan vid förhandlingarna om statsbidrag redogjort bl. a. för en nu pågående översyn i syfte att på skilda områden förstärka utbildningen i fråga om den offentliga sektorn.

Handelshögskolans bibliotek betraktas som ett ledande specialbibliotek för ekonomisk litteratur i landet och ett av de främsta ekonomiska biblioteken i Norden. Bibliotekets tjänster anlitas därför i stor utsträckning av såväl andra högskolor och bibliotek som företag och myndigheter. I den nu träffade överenskommelsen har en ökning av statsbidraget med en miljon kronor beräknats för högskolans biblioteksverksamhet.

Vad gäller de ekonomiska förpliktelserna för staten innebär avtalet att statsbidrag skall utgå under femton år fr. o. m. den 1 juli 1979 med förlängning för varje gång med 15 år om inte uppsägning sker minst två år före avtalstidens utgång. Under denna tid skall ett indexreglerat statsbidrag utgå beräknat efter dels 6 300 000 kr. i löneläge januari—oktober 1979 och inklusive lönekostnadspålägg med 39 %, dels 454 000 kr. i prisläge juli 1978.

Det statliga bidraget täcker närmare 40 % av kostnaderna för verksamheten vid högskolan. Bidraget understiger kostnaderna för motsvarande antal examinerade med ekonomisk grundutbildning vid de statliga högskoleenheterna. Härtill kommer den forskning och forskarutbildning som högskolan bedriver inom ramen för sin budget samt — inte minst — den riksomfattande biblioteksverksamhet som högskolan svarar för. Med hänsyn till dessa faktorer måste enligt min mening den träffade

uppgörelsen från ekonomisk synpunkt anses vara tillfredsställande för staten.

Den i det nya avtalet angivna avtalsperioden — 15 år med förlängning om inte uppsägning sker minst två år före avtalsperiodens utgång — överensstämmer med vad som ursprungligen föreskrevs i 1954 års avtal. Jag anser avtalsperioden väl avvägd då den ger möjlighet till en långsiktig planering.

Avtalet har i övrigt inte givit mig anledning till erinran. Jag avser att i annat sammanhang återkomma till regeringen med förslag om ett slutligt godkännande av avtalet. Riksdagens bemyndigande fordras vad gäller de ekonomiska förpliktelserna i avtalet.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att ikläda staten de ekonomiska förpliktelserna som följer av det den 5 september 1978 träffade avtalet om Handelshögskolan i Stockholm.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

*Bilaga***Avtal, upprättat mellan företrädare för staten, Handelshögskoleför-
eningen i Stockholm och Handelshögskolan i Stockholm**

I Handelshögskolan skall behålla sin ställning som enskild högskola. Dess ändamål skall vara de, som anges i § 1 av Handelshögskolans av Kungl. Maj:t den 27 maj 1909 fastställda grundstadgar. Utbildning och forskning skall upprätthållas på en nivå jämförlig med den vid de statliga högskoleenheterna.

II Handelshögskolan skall stå under ledning av en direktion, som skall bestå av högst 12 ledamöter.

Regeringen utser ordförande och ytterligare en ledamot.

Handelshögskoleföreningen utser fyra ledamöter.

Rektor vid Handelshögskolan är ledamot.

Stockholms kommun har rätt att utse en ledamot.

De anställda har rätt att utse tre ledamöter.

De studerande har rätt att utse en ledamot.

Handelshögskolans förvaltning och räkenskaper skall årligen granskas av högst tre revisorer. Regeringen och Handelshögskoleföreningen skall vardera utse en revisor och en suppleant för denne. Stockholms kommun har rätt att utse en revisor och en suppleant för denne.

III Handelshögskolan får inte ta ut termins-, inskrivnings-, examens- eller kompletteringsavgifter av de studerande.

IV Antalet studerandeplatser i första årskursen för ekonomutbildning vid Handelshögskolan skall tills vidare utgöra minst 275.

Antagningen av studerande till ekonomutbildning vid Handelshögskolan är samordnad med den centrala antagningen vid universitets- och högskoleämbetet av studerande till vissa utbildningslinjer.

V a) Staten ger bidrag till bestridande av kostnaderna för Handelshögskolans verksamhet. Bidraget för budgetår beräknas efter 6 300 000 kr. enligt löneläget januari—oktober 1979 och 454 000 kr. enligt prisläget juli 1978 på sätt nedan sägs.

Statsbidraget skall för budgetår utgå med belopp som motsvarar

dels angivna belopp om 6 300 000 kr. omräknat med hänsyn till den genomsnittliga löneutvecklingen inom det statliga löneområdet och förändringar av det inom det statliga området tillämpade lönekostnads-
pålägget (f. n. 39 %),

dels angivna belopp om 454 000 kr. omräknat med hänsyn till kostnadsförändringar enligt konsumentprisindex för juli ifrågakommande år.

Anm. Parterna är överens om att den genomsnittliga löneutvecklingen inom det statliga löneområdet skall beräknas med utgångspunkt i "Statistik över statsanställda m. fl." — eller den annan statistik över löneutvecklingen som kan komma att ersätta denna — med de justeringar som följer av tidpunkter för och i löneavtal. Vidare är parterna överens om att slutreglering av bidraget för varje budgetår kan dröja upp till två år och att preliminärt bidrag för budgetår skall utgå med beaktande av beräknad kostnadsutveckling för det aktuella budgetåret.

b) Handelshögskoleföreningen tillskjuter varje budgetår återstående för Handelshögskolans verksamhet erforderliga medel.

VI Budget för Handelshögskolan skall årligen fastställas av direktionen och avse tiden den 1 juli—30 juni. För fastställelse av budgeten eller ändring av redan fastställd budget fordras att beslut biträds av minst två av de av Handelshögskoleföreningen utsedda direktionsledamöterna, om beslutet innebär att den totala utgiftssumman för budgetåret kommer att överstiga utgiftssumman enligt budgeten för närmast föregående år. Samma regel gäller utan inskränkning för beslut om inrättande av pensionsberättigande eller annan stadigvarande tjänst vid högskolan.

VII Avtalet träder i kraft den 1 juli 1979 och gäller till och med den 30 juni 1994. Om avtalet inte sägs upp av någon part minst två år före avtalstidens utgång, förlängs avtalet för varje gång med 15 år.

Avtalet gäller dock endast under förutsättning att regeringen godkänner avtalet sedan riksdagen fattat det beslut som behövs härför.

Detta avtal har upprättats i tre likalydande exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 5 september 1978

För staten

Bert Levin

För Handelshögskoleföreningen i Stockholm

L-E Thunholm

För Handelshögskolan i Stockholm

Torsten Löwbeer

